

Slimību profilakses un kontroles centrs

Duntes iela 22, K-5, Rīga, LV-1005, tālr. 67501590, fakss 67501591, e-pasts info@spkc.gov.lv

EPIDEMIOLOĢIJAS BIĻETENS

Nr. 11 (1508)

2017. gada 1. martā

Pārskats par akūtu augšējo elpceļu infekciju (AAEI) un gripas¹ izplatību 2017. gada 8. nedēļā Latvijā

2017. gada 8. nedēļā (20.02.–26.02.) monitoringā iesaistītajās ambulatorās veselības aprūpes iestādēs (informācija saņemta no 70 ģimenes ārstu praksēm) vēršusies 333 pacienti (gripa noteikta klīniski) jeb vidēji 312,2 gadījumi uz 100 000 iedzīvotājiem (iepriekšējā nedēļā – 331 gadījums uz 100 000 iedzīvotājiem). Vidēji gripas intensitāte nedaudz palielinājusies (pieaugums par 0,6%), taču 65 un > gadu vecuma grupā novērots pieaugums par 28,1%.

Vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI gadījumos, salīdzinot ar 7. nedēļas datiem, samazinājusies par 5,2% un veidoja vidēji 1553,7 gadījumus uz 100 000 iedzīvotājiem.

Pacientu vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI, gripas un pneimoniju gadījumos vidēji uz 100 000 iedzīvotājiem²

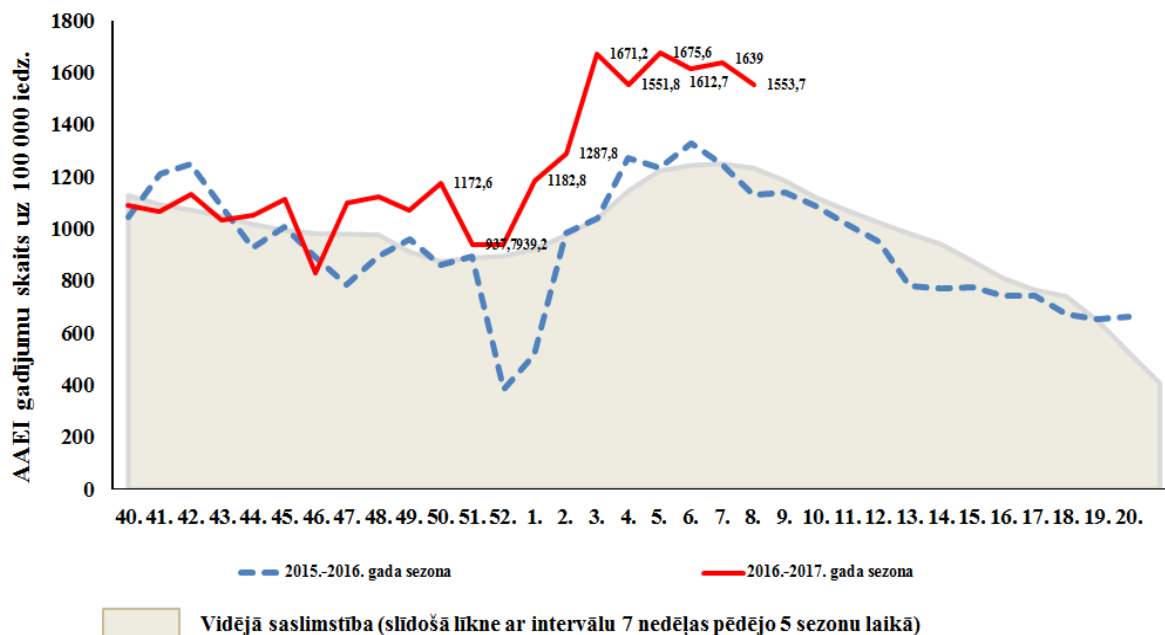
	Vecuma grupas	04.ned.	05.ned.	06.ned.	07.ned.	08.ned.	Salīdzinot ar iepriekšējo nedēļu (%)
AAEI	Vidēji	1551,8	1675,6	1612,7	1639,0	1553,7	-5,2
	0-4	7091,4	7165,3	8133,8	6925,2	6925,2	0,0
	5-14	5315,0	6097,8	5462,1	5305,4	4986,5	-6,0
	15-64	936,4	1034,2	958,1	1077,3	1011,2	-6,1
	65 un >	327,7	229,4	285,7	351,1	294,9	-16,0
Gripa	Vidēji	357,2	421,9	379,0	310,4	312,2	0,6
	0-4	701,8	849,5	703,2	554,0	572,5	3,3
	5-14	1082,3	1333,6	1048,9	676,5	628,1	-7,1
	15-64	306,4	343,8	345,6	286,2	281,9	-1,5
	65 un >	84,3	126,4	89,0	149,8	191,9	28,1
Pneimonija	Vidēji	18,8	31,9	32,3	40,3	34,7	-14,0
	0-4	55,4	92,3	57,0	73,9	92,3	25,0
	5-14	38,7	67,6	49,5	38,7	58,0	50,0
	15-64	17,3	25,9	33,5	40,3	31,6	-21,4
	65 un >	4,7	18,7	14,1	32,8	18,7	-42,9

Vēršanās ambulatorajās iestādēs pneimoniju gadījumos 8. nedēļā samazinājusies par 14,0%. Salīdzinot ar 7. nedēļu, pieaugums tika novērots 0–4 gadu vecuma grupā (par 25,0%) un 5–14 gadu vecuma grupā (par 50,0%).

¹ klīniskie gripas gadījumi monitoringā iekļautajās iestādēs

²Saslimstības līmenis, vai vēršanās pēc medicīniskās palīdzības nedēļas laikā, tiek aprēķināta pamatojoties uz pacientu skaitu, kas pirmo reizi sakarā ar patreizējo saslimšanas epizodi vēršusies pie ģimenes ārsta.

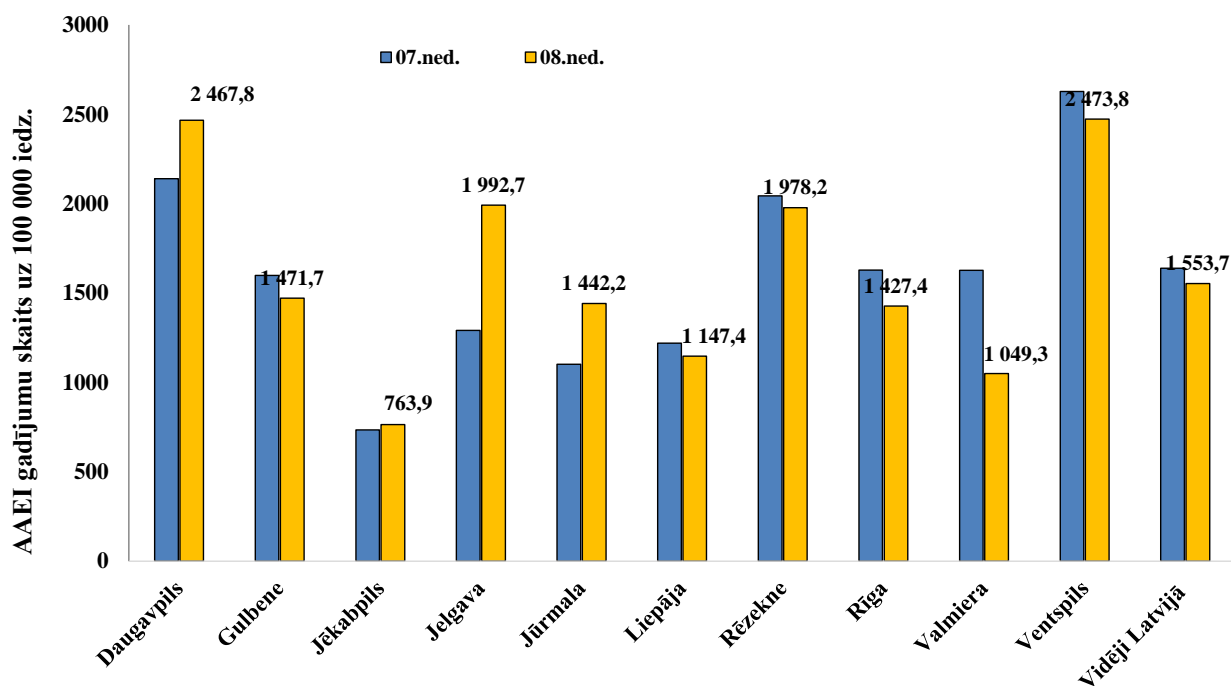
Vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI gadījumos 2016.—2017. gada sezonā salīdzinājumā ar 2015.—2016. gada un pēdējo piecu sezonu vidējiem rādītājiem

Pacientu vēršanās ambulatorās veselības aprūpes iestādēs AAEI gadījumos 2017. gada 8. nedēļā bijusi ievērojami augstāka par iepriekšējās 2015.—2016. gada sezonas un pēdējo piecu sezonu vidējiem rādītājiem attiecīgajā laika periodā.

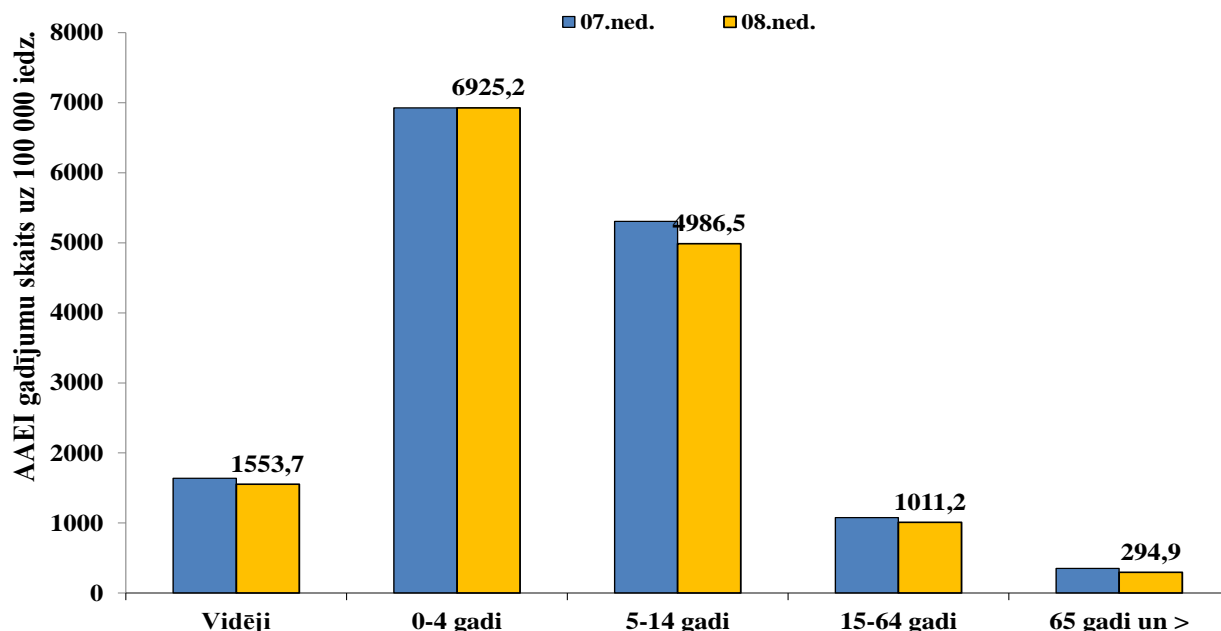
AAEI atsevišķās monitoringa teritorijās

No desmit monitoringā iekļautajām teritorijām četrās (Daugavpilī, Jēkabpilī, Jelgavā, un Jūrmalā) 7. nedēļā vēršanās ambulatorajās iestādēs AAEI gadījumos palielinājusies. Visaugstākā tā bijusi Ventspilī (2473,8 gadījumi uz 100 000 iedz.) un Daugavpilī (2467,8 gadījumi uz 100 000 iedz.).

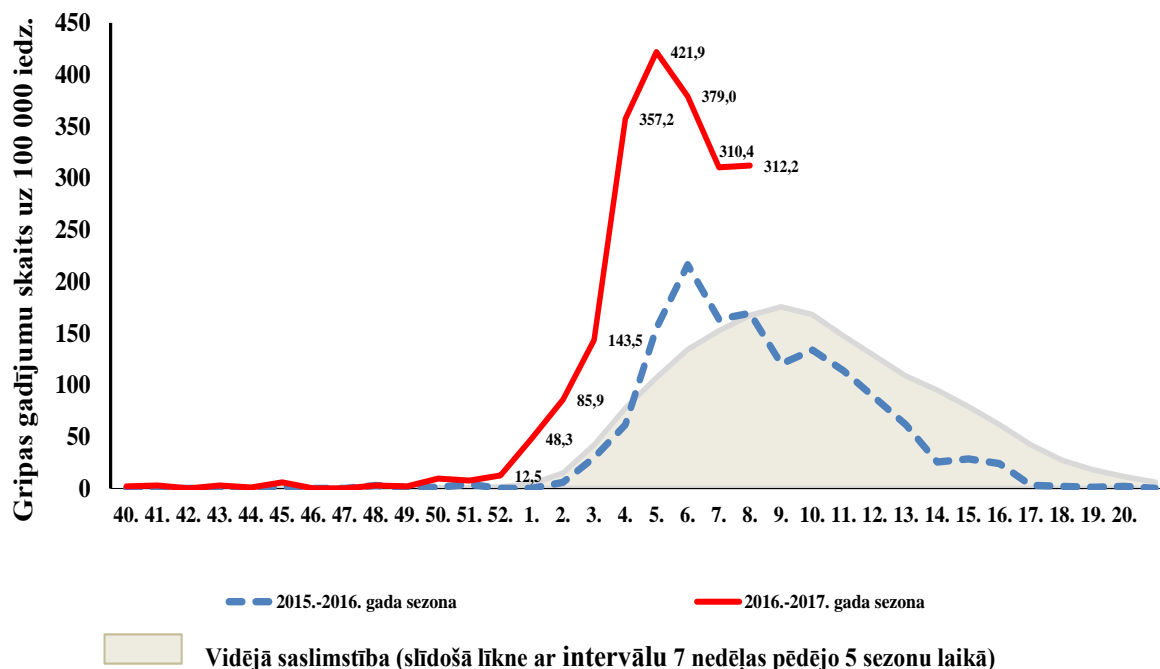

AAEI atsevišķās vecuma grupās

Kopš monitoringa sākuma (2016. gada 40. nedēļa) visaugstākā AAEI intensitāte reģistrēta bērniem 0–4 gadu vecuma grupā. 2017. gada 8. nedēļā visās vecuma grupās saslimstība samazinājusies, izņemot 0–4 gadu vecuma grupu, kur saslimstība palika 7. nedēļas līmenī.

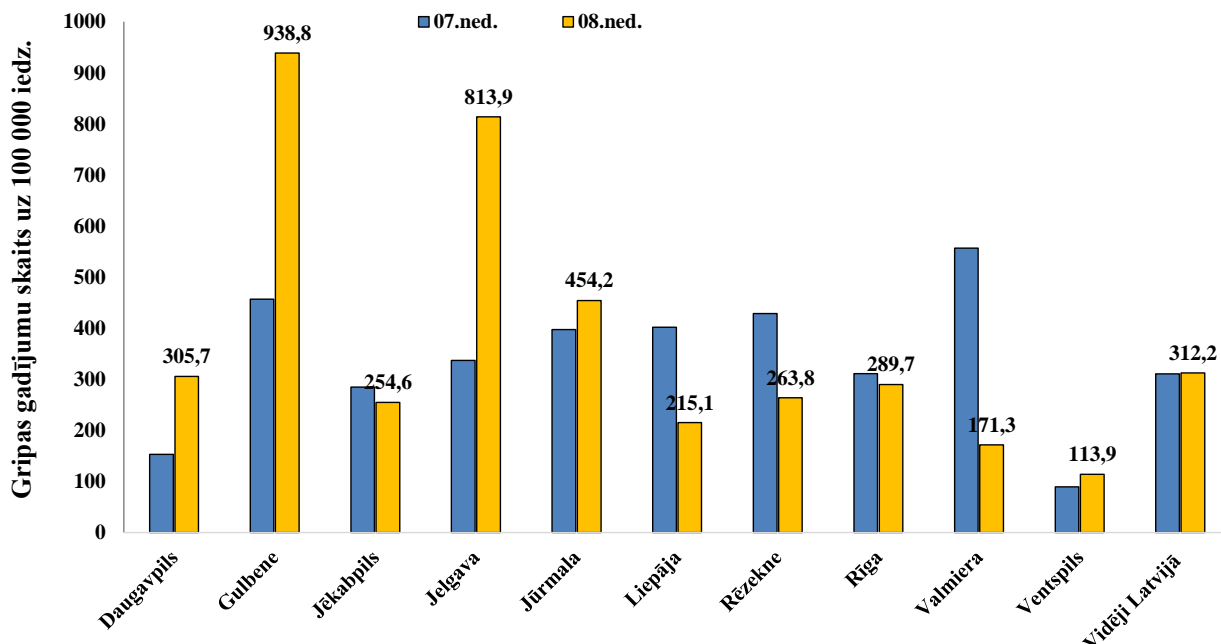
Vēršanās ambulatorajās iestādēs gripas gadījumos 2016.—2017. gada sezonā salīdzinājumā ar 2015.—2016. gada un pēdējo piecu sezonu vidējiem rādītājiem

Salīdzinājumā ar iepriekšējās 2015.–2016. gada sezonas un pēdējo piecu sezonu vidējiem rādītājiem attiecīgajā laika periodā pacientu vēršanās ambulatorajās veselības aprūpes iestādēs gripas gadījumos 2017. gada 8. nedēļā ir bijusi ievērojami augstāka, pēdējo divu nedēļu laikā saslimstība saglabājas vienādā līmenī.

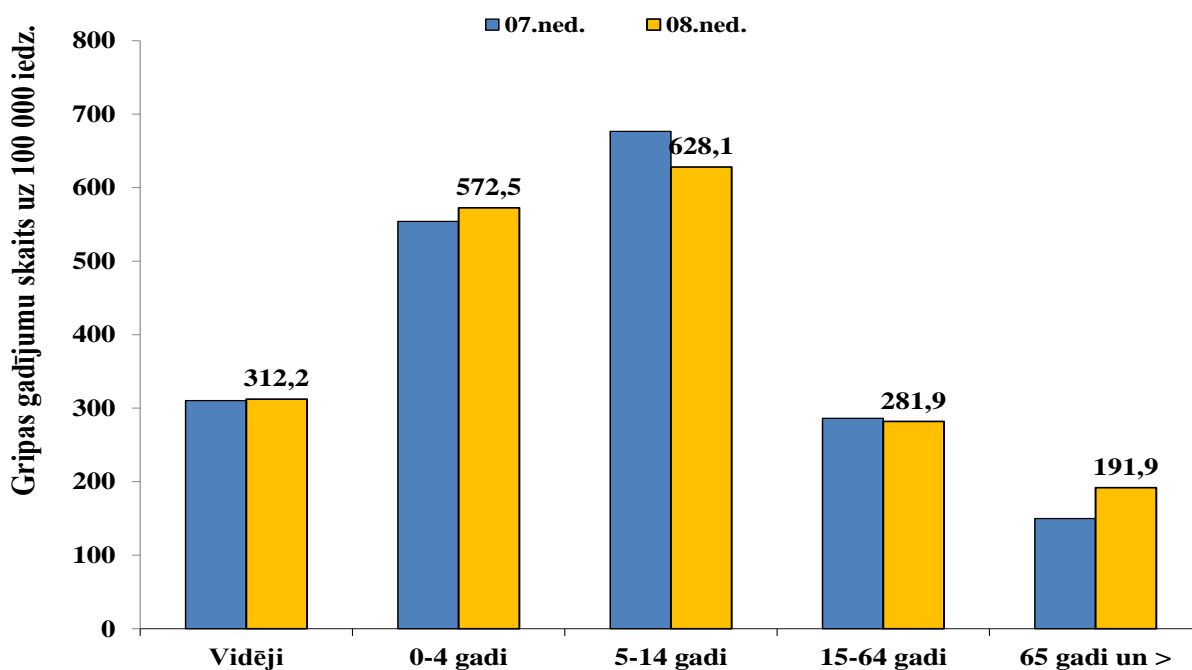
Gripa atsevišķās monitoringa teritorijās

Aprakstāmajā nedēļā gripas gadījumi (gripa noteikta klīniski) monitoringā iesaistītajās ambulatorās veselības aprūpes iestādēs reģistrēti visās monitoringā iekļautajās teritorijās. No desmit teritorijām piecās (Daugavpilī, Gulbenes novadā, Jelgavā, Jūrmalā un Ventspilī) salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu novērots gripas intensitātes pieaugums. Visaugstākā gripas intensitāte bijusi Gulbenes novadā (938,8 gadījumi uz 100 000 iedz.).

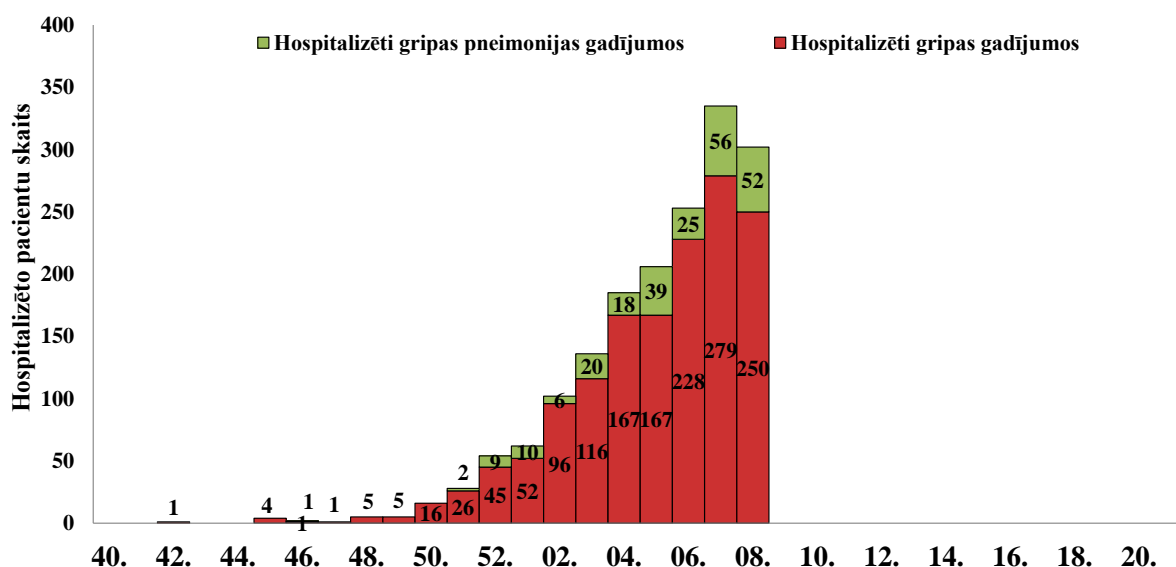
Gripa atsevišķās vecuma grupās

Visaugstākā saslimstība (gadījumu skaits uz 100 000 iedzīvotājiem attiecīgajā vecuma grupā) novērota bērniem 5–14 gadu vecuma grupā – 628,1 gadījums uz 100 000 iedz. Ievērojams pieaugums novērots 65 un > gadu vecuma grupā (par 28,1%).

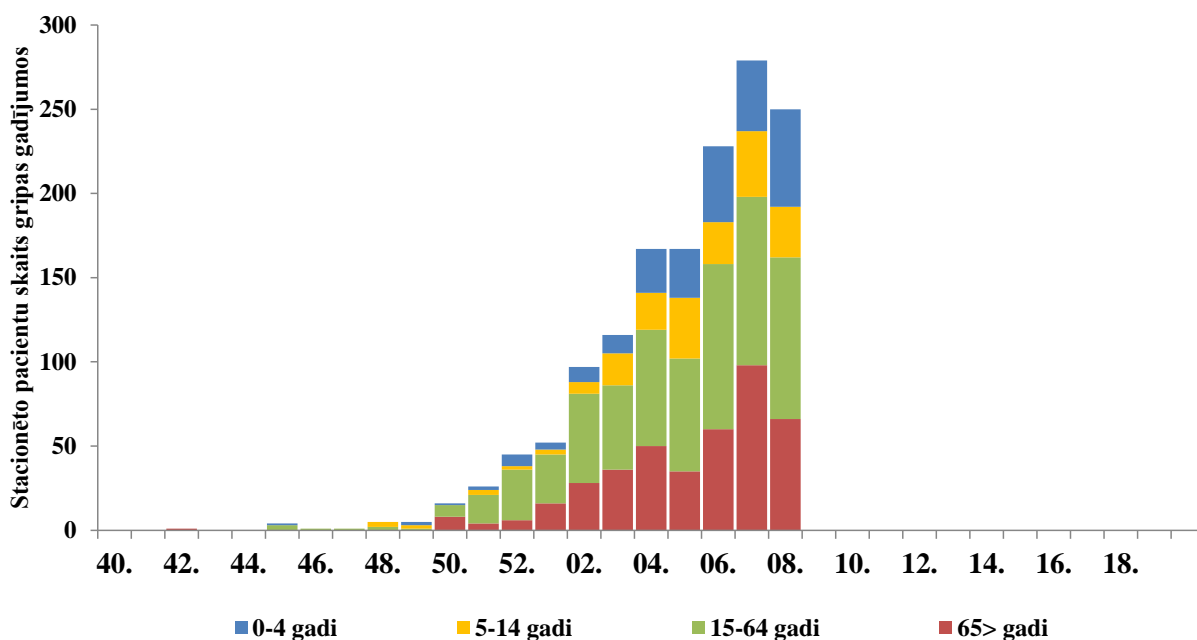
Par stacionētiem pacientiem gripas gadījumos

2017. gada 8. nedēļā samazinājies stacionēto pacientu skaits par 10% gripas gadījumos un par 7% samazinājies stacionēto pacientu skaits gripas pneimonijas gadījumos. Saņemta informācija par 302 hospitalizētiem pacientiem saistībā ar gripas infekciju: 250 pacienti stacionēti gripas gadījumos (Daugavpilī – 68, Gulbenē – 10, Jēkabpilī – 4, Liepājā – 26, Rēzeknē – 11, Rīgā – 100, Valmierā – 20 un Ventspilī – 11) un 52 pacienti hospitalizēti gripas izraisītās pneimonijas gadījumos (Rīgā – 48, Daugavpilī – trīs un Gulbenes novadā – viens).

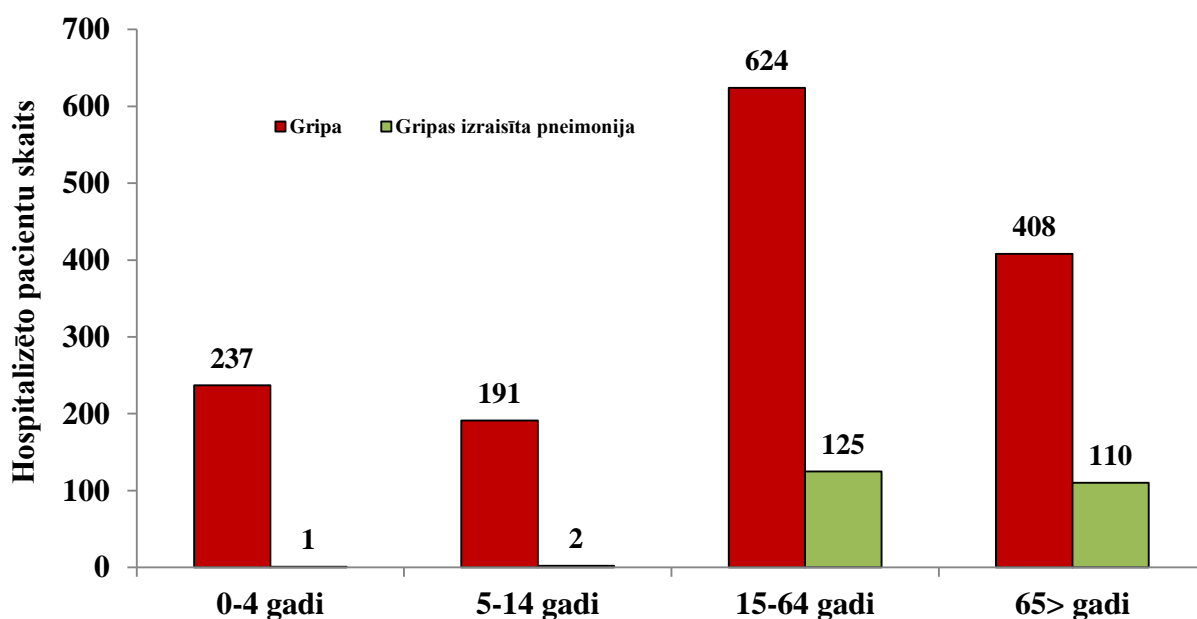
Hospitalizētie pacienti gripas gadījumos pa vecuma grupām

2017. gada 8. nedēļā vislielākais hospitalizēto pacientu skaits gripas gadījumos, bijuši pacienti 15–64 gadu vecuma grupā (96 pacienti jeb 38,4%).

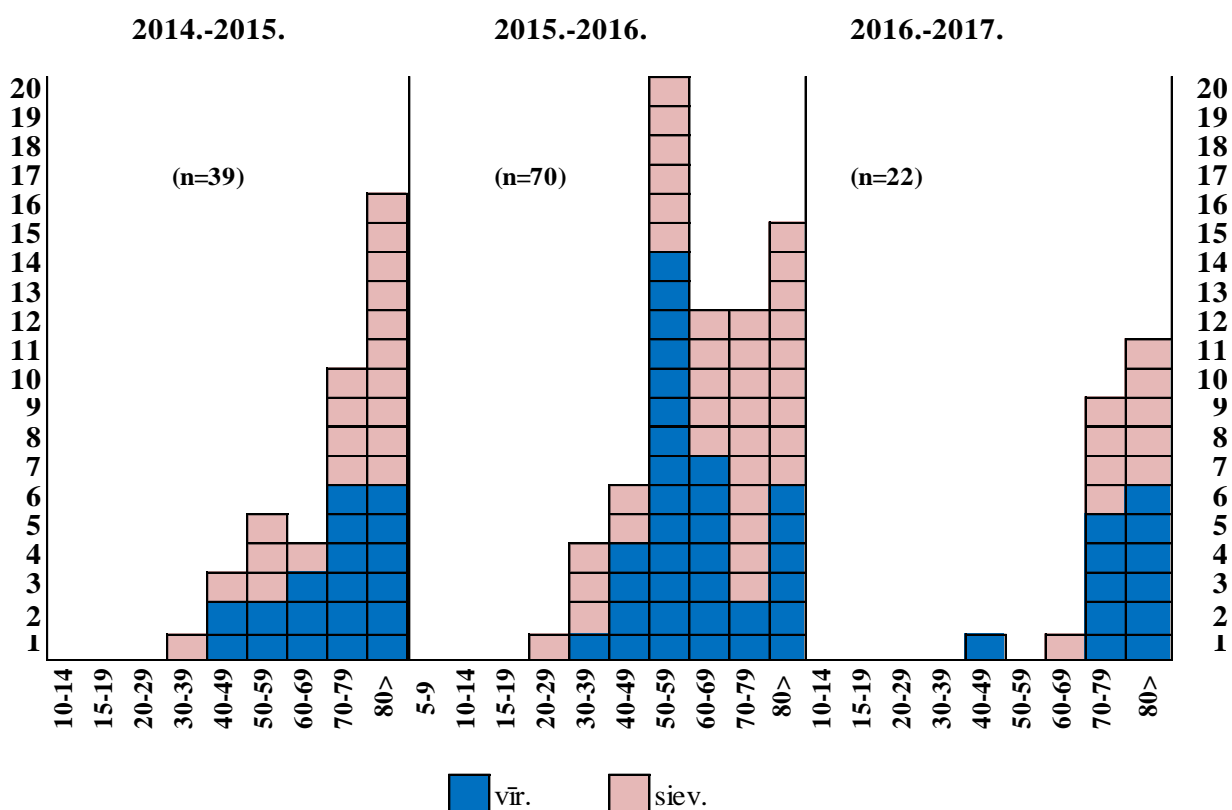
Arī no pacientiem stacionētiem gripas izraisītās pneimonijas gadījumos 8. nedēļā lielākoties bijuši pacienti 15–64 gadu vecuma grupā – 30 (57,7%).

Kopš sezonas sākuma ziņots par 1698 hospitalizētiem pacientiem: 1460 gripas gadījumos (lielākā daļa jeb 43% pacientu 15-64 vecuma grupā) un 238 pacientiem gripas izraisītas pneimonijas gadījumos (53% 15-64 gadu un 47% 65un> gadu vecuma grupā).

Letālie gadījumi 2016.–2017. gada sezonā un divās iepriekšējās sezonās

Pavisam saņemti 22 paziņojumi par letālo iznākumu pacientiem saistībā ar gripas infekciju: – 19 *A tipa*, divi *B tipa* gripa un viens klīniski; 12 vīrieši un 10 sievietes, vidējais pacientu vecums – 79 gadi. Pacientiem bijušas sirds-asinsvadu, elpceļu, nieru, onkoloģiskas, CNS un citas hroniskas saslimšanas.

Vispārējās izglītības iestāžu apmeklējums (%)

Vispārējās izglītības iestāžu apmeklējums 2017. gada 8. nedēļā (ceturtdien) samazinājies par 2,1%. Viszemākā skolu apmeklētība reģistrēta Jūrmalā – 81,2% un Gulbenes novadā – 81,3%. Valmieras skolās šajā nedēļā skolēniem bijusi projektu nedēļa.

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Daugavpils	Gulbene	Jelgava	Jēkabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
04.	89,2	85,0	88,5	93,3	79,2	85,3	91,0	83,5	73,9	85,8	85,4
05.	88,6	88,7	84,4	88,3	81,3	82,6	81,1	84,8	84,9	85,2	85,0
06.	76,7	88,7	98,0	64,8	82,6	86,9	80,1	84,7	87,4	89,9	84,5
07.	89,3	87,0	89,5	92,0	82,4	93,3	85,0	95,2	85,8	87,5	90,8
08.	88,1	81,3	88,5	89,6	81,2	94,4	88,4	89,4	projektu nedēļa	88,4	88,7
Salīdzinājumā ar 07. nedēļu (±)	-1,1	-5,7	-1,0	-2,4	-1,1	1,1	3,4	-5,8	-	0,8	-2,1

Pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums (%)

Pirmsskolas izglītības iestāžu apmeklējums 8. nedēļā (ceturtdien) vidēji bijis 67,5%, kas par 2,3% vairāk nekā 7. nedēļā. Viszemākais pirmsskolu iestāžu apmeklējums reģistrēts Jūrmalā (62,1%) un Rīgā (63,4%).

Monitoringa pilsētas /nedēļas	Daugavpils	Gulbene	Jelgava	Jēkabpils	Jūrmala	Liepāja	Rēzekne	Rīga	Valmiera	Ventspils	Vidēji
04.	60,6	47,0	57,5	70,9	64,2	66,9	85,1	66,0	66,7	62,4	64,4
05.	62,0	53,0	59,8	75,2	61,7	61,2	77,1	60,5	61,1	65,0	63,0
06.	58,6	55,3	60,2	61,7	60,9	58,2	66,3	57,5	60,7	60,1	59,2
07.	65,2	67,1	70,1	75,5	65,4	63,9	72,6	64,6	65,4	62,0	65,2
08.	69,4	65,3	73,2	77,3	62,1	69,7	73,6	63,4	72,2	68,7	67,5
Salīdzinājumā ar 07. nedēļu (±)	4,1	-1,8	3,1	1,8	-3,3	5,7	1,0	-1,2	6,8	6,6	2,3

Elpceļu vīrusu noteikšana

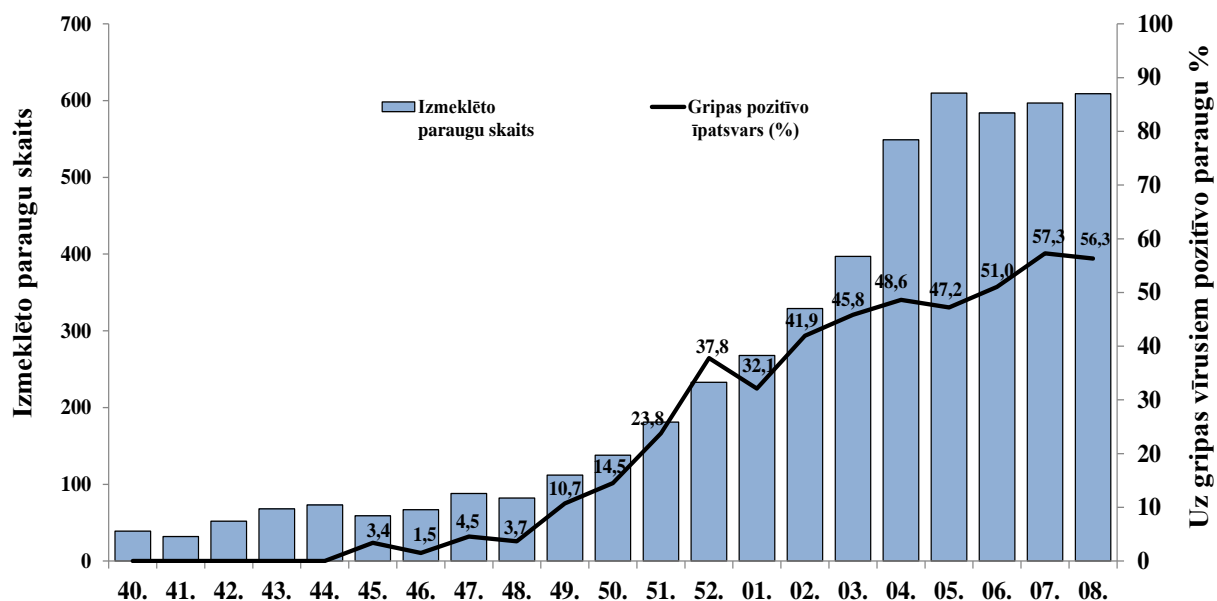
SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” (RAKUS) stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” (LIC) laboratorijā 2017. gada 8. nedēļā tika izmeklēti 609 personu klīniskie paraugi (7. nedēļā – 597). Gripas vīrusi noteikti 343 jeb 56,3% paraugu, no tiem 180 *A tipa* (52%) un 163 (48%) *B tipa* gripas vīrusi. Noteikti arī citi elpceļu infekciju vīrusi (pavisam 86): respiratori sincitiālais vīruss (32), rinovīruss (18), adenovīruss (14) un citi.

Kopš sezonas sākuma pavisam noteikti 2117 gripas vīrusi, no tiem 1642 (78%) *A tipa* gripas vīrusi (t.sk. 273 tipēti kā *A/H3*) un 312 (18%) *B tipa* gripas vīrusi (t.sk. 145 – *B/Yamagata* un 25 – *B/Victoria* līnijas). Gripas pozitīvo paraugu īpatsvars no kopējā izmeklēto paraugu skaita joprojām pārsniedz 50%. Pēdējo divu nedēļu laikā ievērojami pieaudzis no teikto *B tipa* gripas vīrusu skaits. *B tipa* gripas vīrusi galvenokārt noteikti pieaugušo vecuma grupās.

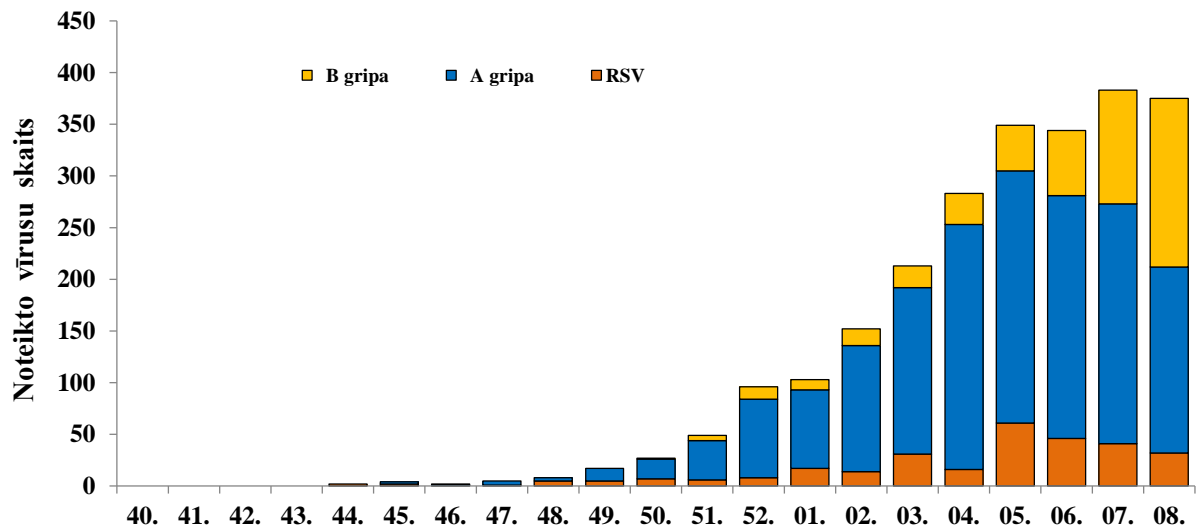
Noteikto elpceļu infekciju vīrusu skaits pa nedēļām

Nedēļas	Izmeklēto paraugu skaits	A gripa	B gripa	Paragripa I	Paragripa II	Paragripa III	Paragripa IV	RSV	Adenovīrusi	Rinovīrusi	hMPV	Bokavīrusi	Koronavīrusi	Enterovīrusi	Pozitīvo paraugu skaits	Pozitīvo paraugu īpatsvars (%)	Gripas pozitīvo īpatsvars (%)	RSV pozitīvo īpatsvars (%)
40.	39					5				1					6	15,4	0,0	0
41.	32					2			2	4				2	10	31,3	0,0	0
42.	52			1		2			5	8		2	1	3	22	42,3	0,0	0
43.	68			1		3			3	5					12	17,6	0,0	0
44.	73					14		2	3	1			1		21	28,8	0,0	2,7
45.	59	2				5		2	4	2		1			16	27,1	3,4	3,4
46.	67	1			1	8	1	1	4	1	1	1			19	28,4	1,5	1,5
47.	88	4						1	10			3	1		19	21,6	4,5	1,1
48.	82	3				7	1	5	8	7	2	4		4	41	50,0	3,7	6,1
49.	112	12				4		5	8	9		6	1	5	50	44,6	10,7	4,5
50.	138	19	1		1	7	1	7	11	11	1	9	7	1	76	55,1	14,5	5,1
51.	181	38	5			9	1	6	3	6		3	2		73	40,3	23,8	3,3
52.	233	76	12		1	7	3	8	17	20	2	17	9	4	176	75,5	37,8	3,4
01.	268	76	10			4	1	17	32	18	8	12	11	1	190	70,9	32,1	6,3
02.	329	122	16			2	3	14	12		3	6	4	1	183	55,6	41,9	4,3
03.	397	161	21		2	4		31	13	15	5	15	6		273	68,8	45,8	7,8
04.	549	237	30			4		16	7	11	4	3	4	1	316	57,6	48,6	2,9
05.	610	244	44			3	1	61	15	15	11	13	9	4	416	68,2	47,2	10
06.	584	235	63	1		3	3	46	20	16	6	15	9	3	417	71,4	51,0	7,9
07.	597	232	110	1		1		41	19	17	5	15	12	2	455	76,2	57,3	6,9
08.	609	180	163	1				32	14	18	7	6	7	1	429	70,4	56,3	5,3
Kopā	5167	1642	475	5	5	94	15	295	210	185	55	131	84	32	3228	62,5	41,0	5,7

Izmeklēto paraugu skaits un gripas pozitīvo paraugu īpatsvars

Laboratoriski noteikto *A tipa*, *B tipa* gripas vīrusu un RSV skaits pa nedēļām

Gripas vīrusu ģenētiskais raksturojums

Kopš sezonas sākuma ģenētiski raksturoti 20 *A tipa* gripas vīrusi – visi kā *A/HongKong/4801/2014(H3N2)*–līdzīgs vīruss un 11 – *B tipa* gripas vīrusi raksturoti kā *B/Phuket/3073/2013* (nav iekļauts trīs komponentu sezonālā gripas vakcīnā).

Laboratoriskie izmeklējumi gripas monitoringa tīkla ietvaros

No 31 ģimenes ārsta prakses, kas iesaistītas gripas monitoringa tīklā Rīgas pilsētā desmit veic pacientu izmeklēšanu elpceļu vīrusu noteikšanai. Kopš sezona sākuma piecās ģimenes ārstu praksēs tika izmeklēti 45 pacienti ar aizdomām par gripas infekciju. Astoņpadsmit gadījumos (18/45 jeb 40%) apstiprināta gripa, t.sk. 15 gadījumos noteikts *A tipa* gripas vīruss un trīs gadījumos – *B tipa* gripas vīruss. Noteikti citi respiratorie vīrusi – seši koronavīrusi, divi rinovīrusi, viens respiratori sincitiālais vīruss, viens cilvēka metapneimovīruss un viens bokavīruss.

Secinājumi

2017. gada 8. nedēļā vidējā gripas intensitāte Latvijā līdzīga iepriekšējās nedēļas līmenim, taču neliels pieaugums (par 0,6%) saistīts ar *B tipa* gripas vīrusu cirkulācijas pieaugumu, kas visticamāk tiks novērots arī turpmākajās nedēļās.

Stacionēto pacientu skaits samazinājies par 10% gripas gadījumos un par 7% samazinājies stacionēto pacientu skaits gripas pneimonijas gadījumos.

SIA RAKUS stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” laboratorijā 2017. gada 8. nedēļā ievērojami pieaudzis noteikto *B tipa* gripas vīrusu skaits, kas veidoja 48% no kopējā noteikto gripas vīrusu skaita. Taču kopš sezonas sākuma dominē *A/H3* gripas vīruss.

PVO Eiropas reģiona gripas uzraudzības tīkla informācija - Flu News Europe

<http://www.flunewseurope.org/>

2017. gada 7. nedēļā gripas aktivitāte bijusi nedaudz zemāka, salīdzinot ar iepriekšējo nedēļu. No 44 valstīm, kas ziņoja par gripas aktivitāti, 22 valstis informēja par gripas intensitāti no vidējās līdz augstai. Par augstu gripas intensitāti ziņoja Vācija, Slovākija un Grieķija, pārējās valstīs novērota vidēja vai zema gripas intensitāte.

Uzraudzības tīklā izmeklētajos paraugos gripas vīrusu īpatsvars samazinājies no 44% līdz 36%.

No 43 valstīm, kas ziņoja par noteikto dominējošo gripas vīrusu, Armēnija un Gruzija ziņoja par *B tipa* gripu kā dominējošo gripas vīrusu, 24 valstis informēja par *A tipa* vai *A/H3* gripas vīrusu un 17 valstis nav norādījušas dominējoša gripas vīrusa tipu.

Gripas vīrusu noteikšana un tipēšana

Gripas uzraudzības tīkla ietvaros š.g. 7. nedēļā izmeklēti 1986 paraugi, t.sk. 717 (36%) paraugos noteikti gripas vīrusi: 85% *A tipa* un 15% *B tipa* gripas vīrusi. No visiem paraugiem, kuros tika noteikts *A tipa* gripas vīrusa apakštips, 99% paraugu tas tipēts kā *A/H3N2*. No raksturotājiem 38 *B tipa* gripas vīrusiem 27 (71%) piederējuši *B/Yamagata* līnijai un 11 (29%) – *B/Victoria* līnijai.

Noteikto gripas vīrusu tipēšana gripas uzraudzības tīkla ietvaros

Vīrusa tips un apakštips	Noteikto vīrusu skaits	
	7. nedēļa	Sezona kopā
A gripa	611	14919
<i>A/H1N1 pdm09</i>	7	151
<i>A/H3N2</i>	503	12601
<i>A tipa</i> gripa (netipēts)	101	2167
B gripa	106	820
<i>B/Victoria</i> līnija	11	193
<i>B/Yamagata</i> līnija	27	191
Līnija nav zināma	68	436
Noteikto vīrusu skaits kopā (izmeklēto paraugu skaits)	717 (1986)	15739 (40244)

Kopš 2016. gada 40. nedēļas visbiežāk (95%) tika noteikts *A tipa* gripas vīruss. No visiem tipētiem *A tipa* gripas vīrusiem visbiežāk (99%) tika noteikts *A/H3N2* apakštips. No visiem 384 *B tipa* gripas vīrusiem 193 (50%) bija noteikti *B/Victoria* līnijas vīrusi un 191 (50%) *B/Yamagata* līnijas vīrusi.

Ārpus gripas uzraudzības tīkla iestādēs (piemēram, slimnīcās, skolās, pansionātos un citās aprūpes iestādēs) 7. nedēļā tika izmeklēti 5602 paraugi, no tiem 84% gadījumu noteikti *A tipa* gripas vīrusi (no tiem 99% paraugi tipēti kā *A/H3N2*) un 16% gadījumu – *B tipa* gripas vīrusi.

Kopš 2016. gada 40. nedēļas visbiežāk no tipētiem *A tipa* gripas vīrusiem (99%) tipēti kā *A/H3N2*. No izmeklētiem 559 *B tipa* gripas vīrusiem 65% piederēja *B/Yamagata* līnijai un 35% – *B/Victoria* līnijai.

Noteikto gripas vīrusu tipēšana ārpus gripas uzraudzības tīkla

Vīrusa tips un apakštips	Noteikto vīrusu skaits	
	7. nedēļa	Sezona kopā
A gripa	4706	88081
<i>A/H1N1 pdm09</i>	19	280
<i>A/H3N2</i>	1455	34215
<i>A gripa</i> netipēts	3232	53586
B gripa	896	4894
<i>B/Victoria</i> līnija	12	198
<i>B/Yamagata</i> līnija	28	361
Līnija nav zināma	856	4335
Noteikto vīrusu skaits kopā (izmeklēto paraugu skaits)	5602 (23790)	92975 (410721)

Gripas vīrusu ģenētiskais raksturojums

Kopš sezonas sākumā līdz 2017. gada 7. nedēļai ir pieejami dati par ģenētiskajām grupām 1883 gripas vīrusiem. No 1728 *A/H3N2* vīrusiem 521 pieder pie ģenētiskās grupas 3C.2a (iekļauta vakcīnas sastāvā) un 1187 – pie ģenētiskās apakšgrupas 3C.2a1, kas parādījusies nesēn. Vīrusi šajās divās apakšgrupās ir antigēniski līdzīgi, taču 3C.2a1 apakšgrupa strauji mainās: parādās vīrusu klasteri ar papildu aminoskābju aizvietošanu hemaglutinīnā, kuru ietekme uz antigēnu īpašībām vēl nav noskaidrota.

Filoģenētiskā grupa	Noteikto vīrusu skaits	%
<i>A/H1N1pdm09A/Michigan/45/2015</i> (apakšgrupa 6B.1) ^b	10	0,5
<i>A/H1N1pdm09A/South Africa/3626/2013</i> (apakšgrupa 6B) ^a	5	0,3
<i>A/H3N2 A/Bolzano/7/2016</i> (apakšgrupa 3C.2a1) ^{a,b}	1187	63,0
<i>A/H3N2 A/Hong Kong/4801/2014</i> (apakšgrupa 3C.2a) ^a	521	27,7
<i>A/H3N2 A/Switzerland/9715293/2013</i> (apakšgrupa 3C.3a) ^a	20	1,1
<i>A/H3N2</i> , apakšgrupa nav noteikta	5	0,3
<i>B/Brisbane/60/2008</i> (Victoria līnija, apakšgrupa 1A) ^{a,b}	30	1,6
<i>B/Phuket/3073/2013</i> (Yamagata līnija, apakšgrupa 3) ^c	105	5,6
Kopā	1883	100,0

^a Sezonālās vakcīnas sastāvā Ziemeļu Puslodei 2016-2017. gada sezonai

^b Vakcīnas sastāvā Dienvidu Puslodei 2017. gada sezonā

^c Četru komponentu vakcīnas sastāvā Ziemeļu un Dienvidu puslodei

Trīs-komponentu gripas vakcīnas sastāvā 2016.–2017. gada sezonā Ziemeļu puslodē iekļauti gripas vīrusi: *A/California/7/2009/H1N1pdm09*, *A/HongKong/4801/2014/H3N2* un *B/Brisbane/60/2008* līdzīgi vīrusi.

Četrvērtīgā vakcīnā iekļauts *B/Phuket/3073/2013* no *B/Yamagata* līnijas. 2017. gadā Dienvidu puslodē gripas vakcīnā kā *A/H1N1pdm09* sastāvdaļa iekļauts *A/Michigan/48/2015/H1N1pdm09*-līdzīgs vīruss.

Agrīnā vakcīnas efektivitātes uzraudzība Somijā un Zviedrijā noteica gripas vakcīnas efektivitātes līmeni personām 65 un > gadu vecuma grupā – 26%. Nesēn iegūtie vakcīnas efektivitātes rādītāji visās vecuma grupās pret *A/H3N2* gripas vīrusiem: Kanādā – 42%, ASV – 43% un Eiropā – 38% (saskaņā ar Zviedrijas un Somijas aprēķiniem sezonas sākumā).

Nemot vērā suboptimālu vakcīnas efektivitāti, visām riska grupām gripas aizdomu vai laboratoriski apstiprinātas gripas gadījumos ieteicama neatliekama neiramidāzes inhibitoru lietošana, ideālā gadījumā 48 stundu laikā pēc simptomu parādīšanās, gan vakcinētām, gan nevakcinētām personām. Turklāt vienmēr būtu apsverama profilaktiska antivirālo līdzekļu lietošana augsta riska kontakta personām.

Pretvīrusu medikamentu jutības pārbaude

Testējot gripas vīrusus (984 vīrusi, no tiem 926 – *A/H3N2*, 13 *A/H1N1pdm09* un 45 *B* tipa gripas vīrusi) uz jutību pret neiramidāzes inhibitoriem (oseltamivir, zanamivir), kopš sezonas sākuma netika iegūti pierādījumi par gripas vīrusu samazināto jutību pret oseltamivir un zanamivir.

Par SARI uzraudzību un stacionētiem laboratoriski apstiprinātiem gripas gadījumiem

No 15 valstīm, kuras veic smagu akūtu respiratoru infekciju (SARI) uzraudzību, informāciju sniegušas 12 valstis. No 1457 SARI gadījumiem 317 tika izmeklēti uz gripas vīrusiem, no tiem gripas vīruss apstiprināts 21% jeb 67 gadījumos: viens netipēts *A tipa* gripas vīruss, 34 – *A/H3N2* un 32 – *B tipa* gripas vīrusi.

Kopš 2016. gada 40. nedēļas tika reģistrēts 25361 SARI gadījums no 15 valstīm, kur tika izmeklēti 6810 paraugi, no tiem 2504 (37%) bija ar pozitīvo rezultātu – 2067 (83%) paraugā tika noteikta *A tipa* gripa un 437 (17%) *B tipa* gripa. No visiem pozitīviem *A tipa* gripas paraugiem 1946 (94%) bija *A/H3N2*, četri paraugi (mazāk par 1%) bija *A/H1N1pdm09* un 117 (6%) netipēti.

Savukārt no deviņām valstīm, kuras apkopo informāciju par stacionētiem pacientiem ar laboratoriski apstiprinātu gripu intensīvās terapijas nodaļās (ITN) un citās nodaļās, 7. nedēļā saņemta informācija no astoņām valstīm par 160 gadījumiem, t.sk. 121 gadījums ziņots no ITN (82 netipēti *A tipa* gripas vīrusi, 26 – *A/H3N2*, septiņi *A/H1N1pdm09* un seši *B tipa* vīrusi) un 39 gadījumi no citām nodaļām (27 netipēti *A tipa* gripa vīrusi, 9 – *A/H3N2* un trīs *B tipa* gripas vīrusi). Uzņemto pacientu skaits ITN samazinājies salīdzinājumā ar iepriekšējo nedēļu.

Kopš sezonas sākuma (2016. gada 40. nedēļa) ir paziņots par 3280 laboratoriski apstiprinātiem gripas gadījumiem ITN, no tiem 1899 gadījumos bija noteikts *A tipa* netipēts gripas vīruss, 1356 – *A/H3N2*, piecos – *A/H1N1pdm09* un 20 – *B tipa* gripas vīruss. Kopumā tika ziņots par 1924 pacientiem uzņemtiem ITN, no tiem 1924 bija noteikts *A tipa* gripas vīruss, 1071 – *A/H3N2*, 117 – *A/H1N1pdm09* un 53 – *B tipa* gripas vīruss. Pacientiem ITN *A/H1N1pdm09* gripas vīrusu īpatsvars bija augstāks nekā ambulatoriem pacientiem.

Kopš sezonas sākuma lielākā daļa hospitalizēto pacientu, kuriem laboratoriski tika apstiprināta gripa, bija pacienti 65 un > gadu vecuma grupā. No visiem 2247 ITN gadījumiem, par kuriem ir pieejami dati par vecumu un gripas vīrusu tipēšanas rezultātiem, lielākā daļa pacientu bijuši vecumā 65 un > gadi – 1453 (65%); 683 (30%) bija vecumā no 15 līdz 64 gadiem un 111 (5%) bija jaunāki par 15 gadiem.

Ziņots par 725 nāves gadījumiem, no tiem 408 nāves gadījumi bija reģistrēti ITN un 317 gadījumi citās slimnīcu nodaļās. Visi 725 nāves gadījumi bija saistīti ar *A tipa* gripas vīrusu, no tiem 325 (45%) tipēti kā *A/H3N2*. No visiem nāves gadījumiem 515 (83%) gadījumos pacienti bijuši vecāki par 65 gadiem.

Kopējās mirstības uzraudzība EuroMOMO projekta ietvaros

<http://www.euromomo.eu/>

Eiropas Savienības un Eiropas Ekonomiskās zonas 19 valstis piedalās projektā EuroMOMO (*European Monitoring of Excess Mortality for Public Health Action*) un ziņo par kopējās mirstības rādītājiem. Lielākajā daļā valstu bija novērots kopējās mirstības pieaugums vecu cilvēku vidū, kā arī būtisks mirstības pieaugums ir novērots 15–64 gadu vecuma grupā. Visticamāk tas ir saistīts ar *A/H3N2* gripas vīrusa cirkulāciju.

25. 01. 2017. publicēta ECDC aktualizēta gripas epidēmijas riska novērtēšana

http://ecdc.europa.eu/en/healthtopics/seasonal_influenza/assessments/Pages/assessments.aspx

Šī gripas sezona, šķiet, ir īpaši smaga dēļ cirkulējoša *A(H3N2)* celma. *A(H3N2)* vīruss visvairāk skar vecāka gadagājuma cilvēkus un tie ir arī nepietiekami aizsargāti ar pašreizējo vakcīnu gan vakcinācijas pārklājuma, gan nepietiekamas vakcīnas efektivitātes dēļ.

Dažās valstīs, piemēram, Portugālē un Itālijā, gripas aktivitātes pīķis jau ir bijis sasniegts, taču citās, piemēram, Francijā, Grieķijā un Apvienotajā Karalistē (Skotijā), gripas aktivitāte arvien turpinās, un tiek novērota paaugstināta mirstība.

ES dalībvalstīs, kurās gripas epidēmija vēl nav sasniegusi maksimālo intensitāti, būtu kritiski jāizvērtē iespējas nodrošināt aprūpi pacientiem ar risku saslimt ar smagām formām, lai

samazinātu smagus iznākumus un apsvērt iespējas kā novērst jebkādu resursu trūkumus, tajā skaitā neatliekamās veselības aprūpes resursus.

Vakcinācijas turpinājumam veciem cilvēkiem un citām riska grupām šajā laikā varētu būt būtiska nozīme tikai ES valstīs, kur epidēmijas pīķis vēl nav sasniegts, jo pilnīga imunitāte izveidojas līdz divu nedēļu laikā pēc vakcinācijas.

Savlaicīga neiraminidāzes inhibitoru lietošana, ideālā gadījumā 48 stundu laikā pēc simptomu parādīšanās, jāapsver gripas aizdomu vai laboratoriski apstiprinātas gripas gadījumos gan vakcinēto, gan nevakcinēto pacientu riska grupām. Turklāt vienmēr būtu apsverama antivirālā profilakse augsta riska kontakta personām.

PVO globālā tīkla informācija 20.02.2017.

http://www.who.int/influenza/surveillance_monitoring/updates/latest_update_GIP_surveillance/en/

Kopumā gripas aktivitāte Ziemeļu puslodē mērenā klimata joslas valstīs turpināja pieaugt. Daudzas Āzijas un Eiropas valstīs tiek sasniegts maksimālais līmenis un vairākas valstis ziņoja par samazināšanās tendencēm. Pasaulē dominējošais gripas vīruss ir *A/H3N2*. Lielākā daļa raksturoto gripas vīrusu ir antigēniski līdzīgi 2016.–2017. gada sezonas gripas vakcīnā Ziemeļu puslodē iekļauto vīrusu komponentiem. Visi nesēji savākti un testēti gripas vīrusu paraugi ir jutīgi pret NA inhibitoriem.

- Ziemeļamerikā gripas aktivitāte turpināja pieaugt Amerikas Savienotās Valstīs un Meksikā, savukārt Kanādā gripas aktivitāte turpināja samazināties.
- Eiropā gripas aktivitāte joprojām bija augstā līmenī, pārsvarā noteikts *A/H3N2* gripas vīruss. Lielāka daļa valstu ziņoja par stabilu vai samazināšanās tendenci, salīdzinot ar iepriekšējām nedēļām. Gripa visbiežāk izpaužas smagi vecuma grupā 65 gadi un vairāk.
- Austrumu Āzijā gripas aktivitāte samazinājās, dominējošais gripas vīruss ir *A/H3N2*.
- Rietumu Āzijā gripas un gripai līdzīgu saslimšanu aktivitāte samazinājās. Visbiežāk tika konstatēts *A/H3N2* vīruss, kam seko *B tipa* gripas vīruss.
- Dienvidāzijā gripas aktivitāte strauji pieauga Indijā un Šrilankā. Galvenokārt tika konstatēts *A/H1N1pdm09* gripas vīruss, kam seko *B tipa* gripas vīruss un *A/H3N2*.
- Dienvidaustrumu Āzijā gripas aktivitāte joprojām bija zemā līmenī.
- Ziemeļāfrikā gripas aktivitāte sasniedza sliekšņa līmeni. Pārsvarā tika konstatēts *A/H3N2* gripas vīruss un *B tipa* gripas vīruss.
- Rietumāfrikā gripas vīrusu cirkulācija pieauga Ganā, kur dominē *B tipa* gripas vīruss.
- Karību jūras reģiona valstīs un Centrālamerikā gripas un citu elpceļu vīrusu aktivitāte kopumā saglabājās zemā līmenī. Puertoriko un Kostarikā gripas aktivitāte saglabājās virs sezonas sliekšņa līmeņa, pārsvarā tika konstatēts *A/H3N2* gripas vīruss.
- Tropu Dienvidamerikā gripas un citu elpceļu vīrusu aktivitāte saglabājās zemā līmenī. Kolumbijā turpinās paaugstināta RSV aktivitāte.
- Mērena klimata Dienvidu puslodē gripas aktivitāte bija starp-sezonas līmenī.

FluNet apkopja informāciju, kura tika saņemta (2017. gada 5. februārī) no 83 valstu reģionu vai teritoriju Nacionāliem gripas references centriem un citām laboratorijām (par periodu no 2017. gada 23. janvāra līdz 2017. gada 5. februārim). Šajā laika periodā PVO (GISRS) laboratorijās testēti vairāk kā 154 949 paraugi. No tiem 40 292 bija ar pozitīvajiem rezultātiem uz gripas vīrusiem, t.sk. 36 922 (91,6%) paraugos noteikti *A tipa* gripas vīrusi un 3 370 (8,4%) – *B tipa* gripas vīrusi. No tipētiem *A tipa* gripas vīrusiem 418 (2,9%) tipēti kā *A/H1N1pdm09* un 14 024 (97,1%) kā *A/H3N2*. No raksturotiem *B tipa* gripas vīrusiem 332 (62,8%) piederēja *B/Yamagata* līnijai un 197 (37,2%) – *B/Victoria* līnijai.

PVO rekomendētais pretgripas vakcīnas sastāvs 2016.–2017. gada sezonā Ziemeļu puslodē
http://www.who.int/influenza/vaccines/virus/recommendations/2016_17_north/en/

PVO (25.02.2016.) gripas vakcīnas sastāvā 2016.-2017. gada sezonai Ziemeļu puslodē rekomendē iekļaut šādus trīs komponentus:

- *A/California/7/2009 (H1N1)pdm09-līdzīgs vīruss;*
- *A/Hong Kong/4801/2014 (H3N2)-līdzīgs vīruss;*
- *B/Brisbane/60/2008-līdzīgs vīruss (B/Victoria līnija)*

Četru komponentu pretgripas vakcīnas sastāvā rekomendē izmantot divus *A tipa* un divus *B tipa* gripas vīrusu antigēnus (papildu trim minētajiem jāiekļauj *B/Phuket/3073/2013-līdzīgs vīruss (B/Yamagata līnija)*).

2016.-2017. gada sezonā vakcīnas sastāvā *A/H1N1* komponentu, līdzīgi kā iepriekšējās sezonās, pārstāv *A/California/7/2009/H1N1pdm09-līdzīgs vīruss*, taču divi citi komponenti – *A/H3N2* un *B tipa* ir atšķirīgi no pagājušās 2015.–2016. gada sezonas vakcīnas sastāvā iekļautajiem attiecīgo vīrusu antigēniem.

Gripas profilakses ieteikumi iedzīvotājiem, izglītības iestādēm, darba devējiem, veselības aprūpes speciālistiem atrodami SPKC interneta vietnē –
<https://www.spkc.gov.lv/lv/tavai-veselibai/infekcijas-slimibas/gripa/>.

Materiālu sagatavoja: SLIMĪBU PROFILAKSES UN KONTROLES CENTRA Infekcijas slimību riska analīzes un profilakses departamenta Infekcijas slimību uzraudzības un imunizācijas nodaļas epidemioloģe Raina Nikiforova un epidemioloģe Oksana Martiņuka.

2016.–2017.gada AAEI un gripas monitoringa 8. nedēļā datus sniedza:

- 70 primārās veselības aprūpes ārsti (reģistrēto pacientu skaits 106651– 5,4% no Latvijas iedzīvotāju skaita)
- 11 stacionārās ārstniecības iestādes
- 37 vispārējās izglītības iestādes
- 36 pirmsskolas izglītības iestādes

Izmantoti SIA Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīcas (RAKUS) stacionāra „Latvijas Infektoloģijas centrs” (LIC) laboratorijas dati.

Pateicamies visiem monitoringa dalībniekiem par sniegto informāciju.

Datu pārpublicēšana un citēšana – atsauce uz Slimību profilakses un kontroles centra “Epidemioloģijas biļetenu” ir obligāta.